

Politicorvm Libri Decem

Contzen, Adam

Colonia, [1621]

Cap. IX. Visitandos esse magistratus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95437](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95437)

hors, seminarium erat Magistratum: quoque illustrior Proconsul, aut Proprator in prouinciam ibat, eo maiore manu nobilitatis stipabatur. Neque nunc usus ille prorsus aboleuit, gubernatores enim, & Proreges multitudinem secum trahunt, verum ad consilia publica, & res cognoscendas minus adhibentur.

Vitia si accusare liceat, competunt.

§. 6. Nec minimum momenti est in eo, ut iuniores ad imperium, administrationemque aliorum attendant, vel ut recte facta imitentur, vel accusent errata. Quae res saluberrima est, cum calumniandi rabies tollitur. Prisca taceamus; nostro saeculo in Germania, Gallia, Hispania, quosdam vidimus multos annos per Regum, Principumque infamiam, & cum rebellionis periculo, opes parasse, injurias prouincijs intulisse, cum tamen eorum scelera omnium in ore essent, soli Principes ignorarent.

Hic si legitima accusandi ratio fuisset, si vel oppressis loqui, vel bene sentientibus dare consilia permitteretur, non adeo diu impune nequitia exularet. Dant poenas illi quidem, sed sero, & post clades multorum.

CAPVT IX.

Visitandos esse Magistratus.

In magistratus est inquirendum.

§. 1. SI iudiciorum antiqua ratio, ac consuetudo maneret, nihil opus esset missis Legatis in Magistratus gesta inquirere. Romani Magistratus prouinciales ordinarie annuos habuerunt. Et quo tempore in dignitate permanebant, nulli fas erat nomen ejus deferre, ac cum primum prouincia decessissent multorum male factorum rei agebantur: Multi accusati, multi damnati, sed & multi absoluti sunt. Postea corruptis iudicijs, prouinciae spoliatae sunt. Hunc omnino modum reduci praestaret, si non crebra mutatio vehementer obstat. Verum cum id fieri nunc non ita expediat hoc agendum, quo in mores inducatur annua rationum exactio, querelae populorum audiantur, injuriae vindicentur, oppressi subleuentur.

Inquisitio in magistratus.

Harum autem rerum ratio exigatur. Primo, an contra Rempublicam quicquam egerint? Si hostium duces pecunia liberauit, si eos cum posset tenere, permisit euadere, si summam Reipublicae labefactare aggressus sit, si ejus opera consilioque socij arma coepissent, ut est in lege varia. Seuerissima fuit hac de re Lex Sullana, & modum excessit proscriptionis aemula.

Præterea querere jubetur, qui intercessiōnem sustulerit, aut Magistratui, quo minus officio suo fungeretur, impedimento fuerit, qui exercitum e prouincia eduxerit, qui sua sponte bellum gesserit, qui exercitum sollicitauerit, qui ducibus hostium captis ignouerit, aut pecunia liberauerit, qui ducibus praedonum captis ignouerit, qui potestatem suam in administrando non defenderit. Hic mulieris testimonium accipitur, & nulla poena calumniatoribus statuitur, nulla a quaestionibus cruentis dignitas hic excipitur.

Huc pertinet, si obsides ejus jussu interciderunt, si Magistratus occisus, si milites hostium ad iuti, si prouincia Successori non est tradita, si hostibus est prodita, si in Legationibus pecunias acceperunt.

Raro tamen contingit, ut prouinciarum praesides majestatis rei sint, fere enim honoratioris sunt apud suos Principes, quam proditoris nomine esse possent apud hostes. Olim frequens erat electo nouo Im-

peratore fidem continuo mutare, & in Principem conspirare. Alia duo crimina sunt, ita visitata, ut jam in mores abierint, cum vel publicam pecuniam interuertunt, vel socios expilant. Peculatus crimen acerrime Romani vindicarunt, & sociorum injurias primo fortiter, deinde languidi, tandem neglexerunt. Quam frequens olim fuerit peculatus, hoc est, furtum publicae pecuniae, documento est, quod quaestio peculatus perpetua, & quaestio repetundarum proprio quaque praetori commissa sit. Sed tamen de peculatu plures accusati sunt, quia ararium multos habet vindices, sociorum causa facile deferitur.

Deinde multis modis pecunia socijs extorquebatur, spe, metu, dolo malo, accipiendis muneribus, vendendis sententijs, per satellitum concussiones, per publicanorum faenora. Hinc dati socijs recuperatores a Senatu. L. Calpurnius Piso rogauit, ut ei rei certus praetor statueretur, ad quem socij confugerent. Sunt verò de hisce, Leges Ceciliae, Juniae, Seruiliae, quae lege quadringentos quinquaginta viros legebat praetor. Ne verò lites extraherentur, & sociorum Legati magno incommodo Romae haerent, lege Acilia cautum fuit, ne ampliari, aut comperendinari possent. Cornelia lege additum est, ut eodem modo quaereretur, an libidinose, superbe, crudeliter prouinciales, sociosue tractarit. Extendit etiam ad eos, ad quos pecunia perueniret. Poena erat, ut reo damnato lis aestimaretur, & aqua ei, atque igni interdiceretur. Et ne mireris, maximus furum Julius Caesar accuratam de hac re legem tulit, in qua illa capita sunt, quorum ipse praetor omnibus erat reus.

Leges de repetundis socijs salutaris.

Caesar sociorum spoliator de repetundis edicit.

Præter ea enim quae ante dicta sunt, haec continentur. Si quis pecuniam acciperet, quo magis, aut minus quid ex officio faceret, si ad denunciandum, aut non denunciandum testimonium, cui jus non esset. Si ob mittendum militem, vel non mittendum, ob sententiam in Senatu dicendam, ob iudicem, arbitrumue dandum, aut non dandum, si opus publicum antequam perfectum in accepta retulerit, si modum exigendi frumenti excesserit. Si rationes in prouincia apud duas ciuitates non reliquerit, & eadem totidem verbis ad ararium non retulerit, si iudicum Comes pecuniam acceperit.

Maxima

§. 2. Si inter tot leges & iudicia non deerant, potentia, si quis suis periculis praedarentur, aut seuirent, cum scirent conuictis poenas dandas, quid futurum est, ubi & longior est administratio, & nullus legum timor? Quos Scauros, Galbas, Hortensios, Plemnios, Verres, Felices, Floros ex impunitatis spe fore putemus? Tam multae tam pie leges ab Hispaniarum Regibus pro Indorum commodis constitutae sunt, sed nulla res adeo fuit efficax, quam missi in eas oras legati, & Episcopi, qui praesidium injurias coercerent. Hoc igitur statuendum est, nunquam nisi per paucissimos recte gubernandam prouinciam, nisi Proprator, aut Prorex, tam Regem timeat, quam subditi Proregem. Omnium igitur regnorum hic olim usus fuit. Et nunc quoque vlturpandus.

potentia, si nihil sit impune, felix est Respublica.

§. 3. Imperia vel sunt mediocria, vel magna, vel amplissima, de terrarum mariumque tractibus loquor. In omnibus diuersa ratio institui potest, & debet. Mediocri imperium Athenienses habuere; Ideoque cum facilis esset accessus, ex mediocri spacio, omnia iudicia maiora causasque in urbem suam attraxerunt. Ita Xenophon: *πρὸς ἀδυνατοῦς τοῖς δικασταῖς.*

Videtur autem populus Atheniensis in hoc quoque, imprudenter agere, quod socios cogunt Athenas ad ius petendum nauigare. Sed opponunt ipsi, quae hinc bona populo Atheniensis uno in loco proueniant. Primum quod a Prytanis mercedem per totum causae annum dicit.

Mediocri imperium.

annum accipiunt: Deinde quod domi sedentes, sine navigatione socias ciuitates administrant, & populares seruant, aduersarios autem opprimunt in iudiciis. Quod si sua quique domi iurisdictionem haberent, quum sint perosi Athenienses, eos ex suis euerterent, qui populo Atheniensi maxime essent amici. Accedit ad hæc, quod populus Atheniensis hac lucratur, dum ius Athenis petunt socii. Primum centesima vrbi maior est in Piræo: Deinde si cui cœnaculum aut mancipium meritorium est. Præterea præones melius rem gerunt propter sociorum peregrinationes. Ad hæc nisi ad iurisdictionem venirent socii, eos solos Atheniensium honorarent, qui ad ipsos nauigarent, Imperatores, triremum Præfectos, Legatos: at nunc cogitur sociorum vnusquisque populum colere Atheniensem, intelligens sibi esse Athenas proficiscendum ad expediendum & causam dicendam, non apud alios, quam apud populum, qui sane Athenis lex est. Itaque cogitur in iudiciis supplicare, & si quis intrat, manum prehensare. Propter hanc causam socii magis serui efficiuntur populi Atheniensis. Adde quod propter possessiones, & Principatus à suis finibus remotos, discunt obiter remigare tum ipsi, tum comites. Necessè est enim, vt qui sepe nauigat, remum prehendant, & ipse & famulus, discatq; naualis instrumenti nomina: suntq; boni gubernatores tum experientia nauigiorum, tum meditatione. Meditantur autem alii nauigium gubernando, alii nauem auerariam: nonnulli hinc ad triremes transeunt, pleriq; protinus naues ingressi, remigant, quippe qui possint, vt pote per omnem vitam premeditati.

Malo quidem sine, sed specioso tamen titulo Athenienses: itaque quamuis pleraque male statuta essent, eorum tamen præfides, qui vrbibus præerant, magno metu tenebantur, ne iniurias inferrent socijs; cum enim ex omnibus vrbibus suarum causarum ergo Athenas proficiscerentur, cum populus Atheniensis iudicaret, non potuerunt potentium scelera latere: cum etiam potentiores, vt in populari ciuitatis forma exosi essent, non poterant à populo veniam sperare. Hanc ob causam gratiores fuisse quam Lacedæmonij, quorum erat asperius in Græciæ ciuitates imperium.

Si magnum est imperium, quale est nunc Hispanum, & quale sub præfide Imperatoribus Romanum. Potest Imperator vel Rex, vt olim fecit Adrianus teste Spartiano circumire provincias, Procuratores, & Præfides pro factis supplicio afficere. Herodotus refert Persarum Reges antiquitus regnum obire solitos, vt viderent, si quid esset, quod regio egeret auxilio. Plato in Minoe idem de eo narrat, sed ejus imperium angustioribus finibus includebatur. In magnis imperijs hoc difficilior est.

Amplissima enim imperia, quale est Regis Hispaniarum, Principis sui præsentia frui nunquam vbiq; possunt. Nec expedit, si enim in Americam, aut Orientem suo periculo iter haberet, omnia regna in discrimen mitteret. In his igitur visitandis, regendisq; opus habet viris optimis constantissimisque.

§. 4. Verum nullius virtuti ita credendum est, vt non Principi constet ratio administrationis, tum quia Magistratus virum ostendit, tum vero quia facile mutant honores virtutem. Laudabile est hoc in Sueciæ regno, vt refert N. Bellus; Vicecomitibus inquit, superior siue Præfectus est, qui latine Legifer dicitur, munus ad Regiam maiestatem proxime accedens: Est autem similis Senis Gallis Franciæ, dicunturq; à Suecis Lamem, tanquam supremi iustitiarum: à Vicecomitibus fit appellatio ad Præfectos & Legiferos; ab his ad concilium regale: ab hoc ad ipsum Regem promouatur. Affirmat porro Regia Maiestas in illis regnis vnde præfectos aut Legiferos haberi, quibus plus quam recenti Vicecomitatus subiciuntur. Legiferi autem partem sui territorij quot annis circumeunt visitantq; donec vndequeque visitatis, circulo quodam absoluto ad priorem partem denuo visitandam reuertantur: qua res quem-

admodum ad Statum Reipublicæ sigillatim dignoscendum, & ad remedia opportuna morbis publicis adhibenda mirifice prodest, ira populos subleuat, recreatque: quandoquidem ex territoriis & parochijs, quas visitauerunt, tributum alternatim exigunt, neque vniuersa simul aggrauantur.

Hunc in modum nunc in nouo orbe administratio rectius succedit. Nam initio durissime tractati sunt, tum ob innatam barbariem, feritatemque, tum quod militum avaritia, crudelitasque in anthropophagos asperior esset. Exacerbabat omnes, quod fœderum & iuris iurandi negligentes sine respectu, cum victores erant, omnes trucidarent. Sed cum Theologi aduerterent opprimi miseros, acriter eorum causam egerunt, Franciscus Zamarraga Seraphici ordinis, veroque zelo præditus de tota re ad Carolum Quintum retulit, Rodericus Minaria ad Paulum Tertium eam causam profectus Indorum libertati auxilia impetrauit. Bartholomæus Casa etiam oppressoribus acriter obstitit. Gascaus Jurisperitus iurisdictionem reformauit. Nunc res optime constituta est.

Nam Proreges suos habent Consiliarios, alioque liberos in regno Præfides, habent Episcopos, quibus cura est, vt iuste administrantur omnia. Consistoria seu parlamenta iudicialia in noua Hispania nouem, in Peru quinque sunt suprema, & sine prouocatione. Singulis prope mensibus de rebus agendis refertur. Idque expeditius, quod non subito, & temere, sed consideratè de his rebus iudicatur. Nam & alia consilia certa hæc omnia regunt, & auditæ Consiliariorum sententiæ Rex decernit. Sunt autem consilia ista: Secretum, Bellicum, Italia, Aragoniæ, Nauaræ, Belgij, Indiarum. Ad hæc omnium ratio refertur, ab his respondetur, & executionis mandatum à rege perferibitur. Itaque non modo in Hispaniâ, sed etiam in disitis prouincijs omnium acta, erroresque referuntur, & iudicantur, præmioque, vel pœnâ compensantur. Ciuitates, inquit Bellus, reguntur ab vno earundem ciue, cui Rex nomen & auctoritatem Gubernatoris attribuit, & à præsidum Consiliarijs, quos ipsimet ciues eligunt: Cum vero Magistratu suo functus est Gubernator, semper ferè diligenti processu in eius acta inquirunt: quo processu viso, regale consilium de rebus male gestis refert Regi Maiestati, qua Gubernatorem castigat, si eum iniustum & sceleratum fuisse intellexerit, at si animaduertat eum iustitiam ac diligentia debitas partes expleisse, ad maiora eum & nobiliora munera exaltat. Deniq; nemo est, qui pro Rege & Republica honeste se & secundum virtutem gerat, qui non largissime compensetur, quemadmodum ex aduerso puniuntur & castigantur ii, qui vel ob animi abiectiorem, vel ob negligentiam siue ob iniquitatem muneris suo defunt: qua profecto præcipua est causa & ratio, qua sacratissima hæc corona conseruatur, & magis indies exaltatur.

Mihi aliquando in mentem venit admirari, quæ fiat, vt præter regnorum omnium consuetudinem, tantam longo tempore sine seditione, rebellionem, defectione tanta Monarchia consistat: nec præter diuinam prouidentiam aliud inuenio, quam quod omnium acta sint in conspectu consiliorum regiorum, & Regis. Jam centum annos Indias variasque ditiones tenent Hispaniæ, in tam remotis, inuijsque prouincijs, in tanta occasione fœderum cum barbaris, in tanta peccandi licentia, vix vllæ defectiones, aut tumultus auditi, soli Pizarri in America ciuilia bella gesserunt.

Quod si Romanum imperium jam adultum inspiciamus, nullum decennium dabitur, quo non plures seditiones, conspirationes, sociorum expilationes, peculatus & repetundarum crimina inueniantur, quam toto sæculo illa Monarchia tam late

In remotissimis Indijs Reipublica magno labore est constituta.

Hispanorū cui Rex nomen & auctoritatem Gubernatoris attribuit, & à præsidum Consiliarijs, quos ipsimet ciues eligunt: Cum vero Magistratu suo functus est Gubernator, semper ferè diligenti processu in eius acta inquirunt: quo processu viso, regale consilium de rebus male gestis refert Regi Maiestati, qua Gubernatorem castigat, si eum iniustum & sceleratum fuisse intellexerit, at si animaduertat eum iustitiam ac diligentia debitas partes expleisse, ad maiora eum & nobiliora munera exaltat. Deniq; nemo est, qui pro Rege & Republica honeste se & secundum virtutem gerat, qui non largissime compensetur, quemadmodum ex aduerso puniuntur & castigantur ii, qui vel ob animi abiectiorem, vel ob negligentiam siue ob iniquitatem muneris suo defunt: qua profecto præcipua est causa & ratio, qua sacratissima hæc corona conseruatur, & magis indies exaltatur.

Firmamentum imperij Hispanici.

fusa viderit. Quod signum, optimis legibus, virisq; regnum abundare.

§. 5. Hoc igitur firmamentum est regni non modo potentissimi, sed etiam maxime ad Orientem, & Occidentem in diuersa sparsi, quod omnia visitatibus, scribentibusque ad Regem, & Regia consilia, ita plena sunt, ut initia machinationum, & injuriarum facile optime, & auctores cognosci possint.

CAPVT X.

Magistratus haud facile mutandos.

Annui praefides non probandi.

§. 1. **R**omani in prouinciis annuos Magistratus habuere. Cujus rei duplex causa fuit, tum ne longa prouincialium, & militum consuetudine metuenda patriae potentiam adipiscerentur, tum ut pluribus ad opes, honoresq; aditus pateret. Itaq; non Reipublica bono illa perpetua commutatio, sed cupiditate potentium instituta erat. Quod si ad securitatem alia ratio inuenta fuisset, non opus erat in singulos annos praefides mutare.

Continuatio Magistratum non est causa seruicilis.

§. 2. Romanorum consuetudo in Magistratibus prouincialibus annuatim nouandis, nec securitati Reipublicae, nec utilitati prouinciarum conduxit, quod securitatem non peperit causa fuit eorum improbitas, qui si continuandis Magistratibus inuadere Reipublicam non potuissent, alio scelere eam pessum dedissent. Machiauellus lib. 3. disput. de Republ. cap. 24. Romam contendit ad securitatem redactam Magistratum prorogatione, sed non recte causam malorum, sed id quod malum antecessit proxime, attendit. Verba disputationis Machiauellica ita habent. Reipublica Romanorum formam, si quis accurate intueatur, is deprehendet primariam illius interitus causam, ex Agrariis contentioneibus & magistratum prorogatione ortam esse. Quibus moribus, si in tempore prospectum fuisset, diuturnior esse publica libertas potuisset, magisq; pacata. Nam etsi ob prorogata imperia seditiones Romae ortae nulle videantur, constat tamen eas, quibus prorogati fuere Magistratus ad tantam auctoritatem, potentiamq; peruenisse, quae publica libertati perniciose fuerit. Equidem si omnes, quibus aliquando continuati sunt Magistratus, L. Quintio similes fuissent, nullum ex ea re periculum creati publica libertati potuisset. Nam, cum inter plebem ac patres contentiones essent, & plebs eosdem tribunos, (quod apud illos ad resistendum patribus putarent) in sequentem annum denuo creasset, & patres ob eandem causam Quintio consulatum prorogare vellet, restitit ille vehementer, nec passus est, ut patres plebem in re, quae mali exempli esset, imitarentur, magnaq; contentione obtinuit, ut noni Consules crearentur. Hunc si ceteri ciues Romani fuissent imitati nequaquam pessimo exemplo, antiquum de continuandis Magistratibus Senatus consultum soluissent, neq; etiam ex hac Magistratum continuatione, ad prorogationem imperii ventum fuisset, quae res perniciem Reipub. attulit. Primus cui imperium prorogatum est Roma, fuit P. Philo: Nam cum is Paleopolim obsideret, & sub finem consulatus sui videretur in manu victoriam habere, nullum illi successorem miserunt, sed prorogato imperio, eum Proconsulem pronuntiarunt, sed hac res, etsi publici boni causa a Senatu decreta fuisset, tamen successu temporis in pessimum exemplum abiit, & Reipub. Tyrannidem induxit. Nam quanto magis procul ab vrbe bellum gerendum erat, tanto magis necessaria videbatur ista Imperii prorogatio, hinc autem factum est, ut pauciores ciues Romani in re bellica excellere potuerint, cum pauciores Imperatores fierent, omnisq; belli gloria ad paucos quosdam, quibus imperia prorogabantur, rediret. Praeterea facile poterat is imperator, qui egregio exercitu longo tempore imperasset, eum sibi deuncire, ut Senatus P. Q. Romani quodammodo oblitus, solos imperatoris fasces agnosceret; Nam ob hanc causam factum est, ut & Marius & Sylla exercitum aduersus Rempub. inuadere, & occupare possent. Quae mala nun-

quam accidissent S. P. Q. Romano, si illa magistratum, & Imperiorum prorogatio non in usu fuisset. Quod si obiciatur, non potuisse res tantas geri a populo Romano in locis tam remotis ab vrbe, nisi fuissent continuati Imperatoribus Magistratus. Ad id ego Respond. tardius quidem tantum imperii fastidium forte potuisse occupari, sed idem illud postea fuisse durabilius, nec tam cito potuisse Monarchiam, sublata publica libertate introduci.

Nimis inimicus ille est diuturnis imperiis, cum tamen sine prorogatis, aut perpetuis imperiis nullum imperium diu constiterit. Videor audire Cajum flagitiosissimam in causa detonantem. Euge Petroni, non didicisti audire imperatorem, tumes continuatis haecenus magistratibus. Machiauello opponi omnium Rerum-publicarum exempla ac imprimis Romanae constat.

Verum exempla videamus; Persarum Reges Sa-
trapas in longis imperijs, & fere perpetuis habuerunt, atq; ante eos Chaldaei, & Assyrij. Nabuchodonosor Danielem, & socios negocijs praeficit, e. 3. idem facit Darius cap. 7. Quod si Respubl. Graeciae spectemus, quid est ab illis gestum, nisi per viros insignes, quibus imperia progarunt? Athenarum Duces Pericles, Nicias, Demosthenes, Cleon, Tolmias, Myronides apud Thucydidem clari sunt, magnis victorijs insignes, seu navalibus seu terrestribus, ad Cythera, Megaram, Corinthum, Pylon, Peloponnesum: in Boeotia. Neque qui his peiores fuere, annue imperarunt, Alcibiades, Thrasylbulus, Theramenes, Archipus. Nam Miltiades, Cimon, Themistocles, Chabrias longiora imperia habuerunt. Nullus unquam populus in Daces & Principes iniquior fuit, quam Atheniensis, id inuidia, & suspitione perpetua, ne vel excellent, vel tyrannidem exercerent, tueri tamen se absque fortium virorum imperijs, & quidem prorogatis non potuit. Neque aliter fecere Lacedaemonij jam potentes facti, ut idem Xenophon *Ἐν Λακεδαιμονίῳ πολιτεία*. Oida, inquit, ὅτι πρότερον μὲν Λακεδαιμονίους αἰετὲρ τοῖς οἰκοῖς τὰ μέγιστα ἐρχόντας ἀλλήλοις συνεῖναι πολλὸν ἢ ἀρμεζόντας ἐν τῇ πόλει καὶ κατακυρομένους Ἀσπιδόερα. Καὶ πρότερον μὲν οἱ οἱ αὐτοὶς Φοβεύμενοις χρεῖσιν ἐχόντας Φαίνεσθαι. νῦν δὲ ἐστὶν οἷς καὶ καλλοπίζοντο ὅτι τῷ κελήσῳ. Ὅτις μὲν δὲ καὶ πρότερον τέτταρα ἐνεκα ἐξηλασίας γυμνομένης καὶ ἀποδομένη δὴ ἐξ ὅπως μὴ ῥαδιουργίας οἱ πολῖται δὸς τῶν ξένων ἐμπόλωντο. νῦν δὲ ὅτις μὲν τὰς δοκῶντας πρῶτες εἶναι ἐσώδα-
κῶς οἷς μὴ δὲ ποτε παύσανται ἀρμολόντες ὅτι ξένος.

Scio n. Lacedaemonios prius domi cum mediocribus opibus vna viuere, quam in vrbeb; magistratibus praesse, & per assentatores corrumpi, longe maluisse. Et antea quidem pertimescebant, ne quid auri habere viderentur, nunc a. quodam nescio, quae eo gloriantur. Neq; deinde ignoro huius rei gratia peregrinos expelli solitos, neq; peregrinari licuisse, ne ciues versutias, atq; dolos a peregrinis haurirent. At hoc tempore noui eos, qui primarii videntur, in id maxime incumbere, quo nunquam peregrinum magistratum deponant. Et olim certe elaborabant, ut digni imperio essent, nunc vero ut imperent, potius quam ut sint digni imperio. Siquid non modo prorogationes, sed perpetuitates imperii querebant, facile apparet, non annua illa duntaxat fuisse. Frustra enim querebant diuturnitatem. Verum Romanam Rempubl. inspicimus. Tiberius quem impeandi Tiberius callidum vocat Lipsius, annua imperia in longum produxit. Tacitus l. 1. Id quod morum Tiberij fuit continuare imperia ac plerosq; ad finem vitae in iisdem exercitijs aut iurisdictionibus habere: causa varia traduntur: alii tadio noua cura semel placita pro aeternis seruauisse, quidam inuidia ne plures fruerentur, sunt qui exisiment, ut callidum eius ingenium, ita anxium iudicium, neque enim emmentis virtutes scilabatur, & rursus vitia oderat, ex optimis periculum sibi, a pessimis decedens publicum metuebat, quia

Diuturna imperia probanda sunt.

annua imperia longiora facit.